

Enhed
Udsatte Børn

KOMMENTERET OVERSIGT

Sagsbehandler
Johanne Sønder-
gaard, Stine Hilde-
brandt, Marie-Louise
Linneballe-Hansen og
Rikke Wagner

Over

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Koordineret med
Forebyggelseskon-
toret, Justitsministeriet

Sagsnr.
2018 - 4653

I. Høringen

Doknr.
617193

Dato
25-10-2018

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 4. september til 2. oktober 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Advokatrådet, Ankestyrelsen, Amnesty International, BUPL, Byretterne, Børn og Familier, Børnehjælpsdagen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Lærerforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, DUKH, Fabu, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud (FADD), Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af Socialchefer (FSD), Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsete, ForældreLANDSforeningen (FBU), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Fængselsforbundet i Danmark, Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), HK, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Landsklubben, Danmarks Domstole, HK Landsklubben, Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen KRIM, Landsklubben af Socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Livsværk – Børn med vilje, LOS – De Private Sociale Tilbud, Plejefamiliernes Landsforening, Politiforbundet i Danmark, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), Socialpædagogernes Landsforbund (Socialpædagogerne), SSP-samrådet, TABUKA, Ungdommens Røde Kors, Østre og Vestre Landsret.

Børne- og Socialministeriet har modtaget høringssvar fra:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, BUPL, Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerforeningen, FADD, FBU, Forsete, FSD, Forsete, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen for Socialpædagoger, LIVSVÆRK, LOS, Politiforbundet i Danmark, Red Barnet, Rigspolitiet, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, SSP-samrådet, TABUKA, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Børne- og Socialministeriet har desuden modtaget høringssvar fra Københavns Byret, Lars Emil Andersen (områdechef for Specialområde Kriminalitetstruede

og Dømte Børn og Unge, Region Midtjylland) og Aarhus Kommune, som ikke var på ministeriets høringsliste.

Børne- og Socialministeriet har fra flere organisationer modtaget et samlet høringssvar til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn. Børne- og Socialministeriet har oversendt høringssvar, der vedrører lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet til Justitsministeriet, hvorfor der ses bort fra bemærkninger hertil i dette notat.

Enkelte organisationer er kommet med forslag, der ligger uden for det der reguleres med forslaget. Ministeriet har derfor set bort fra disse i notatet.

Børne- og Socialministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

II. Høringssvarene

Politiforbundet har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Østre Landsret henviser til Dommerforeningens høringssvar.

1. Generelt

1.1. Formålet

Høringsparterne anerkender generelt reformens intention om at bekæmpe ungdomskriminalitet, men er generelt kritiske over for ændringsforslagene. Størstedelen af høringssvarerne angiver en bekymring for et for stort fokus på straf og konsekvens frem for socialpædagogiske indsatser med fokus på et helhedsperspektiv. Det gælder f.eks. **Børnerådet**, **BUPL**, **Danske Regioner**, **Dansk Socialrådgiverforening**, **FADD**, **FBU**, **Forsete**, **LFS**, **Landsforeningen af Forsvarsadvokater**, **Socialpædagogerne**, **SSP-samrådet**, **TABUKA** og **Aarhus Kommune**. Blandt andet fremhæver **Børnerådet**, **Forsete**, **Red Barnet** og **TABUKA**, at flere af tiltagene gør sikrede institutioner fængselslignende. **Dansk Socialrådgiverforening** udtrykker bekymring for, at Folketinget detailregulerer og derved ikke skaber frirum til det pædagogiske arbejde. **Børnerådet**, **Børns Vilkår**, **FADD** og **Red Barnet** bemærker, at der er forskel på de forskellige institutionstyper, og finder det bekymrende, at lovforslaget ikke tager højde herfor.

KL og Lars Emil Andersen finder det positivt, at delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner får en række øgede beføjelser til at sikre orden og sikkerhed på institutioner.

Formålet med reformen er ikke at straffe børn men at styrke indsatsen markant, så børn og unge bringes ud af kriminalitet gennem en tidligere og mere mærkbar indsats. Det er således ikke korrekt, at der med reformen sker en tilsidesættelse af den sociale faglighed.

Grundlaget for reformen om indsatsen mod ungdomskriminalitet er, at der i den nuværende indsats mod ungdomskriminalitet mangler fælles retning og konsekvens.

Derfor oprettes der et Ungdomskriminalitetsnævn, som skal behandle sager vedrørende børn og unge i alderen 10 til 17 år, som er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller mistænkt eller dømt for anden alvorlig kriminalitet, og som samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. Det skal ske gennem skræddersyede og længerevarende indsatser på grundlag af den eksisterende sociale værktøjskasse, hvor barnets eller den unges udvikling følges tæt, og der skal være en hurtig reaktion, hvis barnet eller den unge igen kommer på afveje. Det skal sikres, at kommunerne iværksætter de nødvendige indsatser, så børn og unge kommer ud af kriminalitet. Der er

således ikke behov for en helt ny værktøjskasse med sociale foranstaltninger for børn og unge, men indsatsen skal løftes og fokuseres.

1.2. EMRK og Børnekonventionen

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at den hurtige proces fra indgåelse af aftale til fremsættelse af lovforslag stiller øgede krav til et udførligt og grundigt bearbejdet lovudkast, og det ikke mindst for så vidt angår forholdet til Danmarks menneskeretlige forpligtelser. **Institut for Menneskerettigheder** efterspørger – henset til at lovudkastene vedrører intensive foranstaltninger og indgreb i de omfattede børn og unges rettigheder – en gennemgang af menneskeretten, herunder navnlig Danmarks forpligtelser efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) og FN' Børnekonventionen (Børnekonventionen). **Institut for Menneskerettigheder** bemærker, at de forhold, man med lovudkastet ønsker at skærpe for det enkelte barn eller den unge, vil udgøre indgreb i retten til respekt for privat- og familieliv beskyttet i EMRK artikel 8, hvor der blandt andet ligger en beskyttelse af børn og unges ret til samvær med deres forældre. **Institut for Menneskerettigheder** bemærker videre, at denne ret også gælder, når et barn eller en ung er anbragt uden for hjemmet, herunder ved en tvangsanbringelse. **Institut for Menneskerettigheder** bemærker yderligere, at myndighedernes indgreb skal kunne retfærdiggøres i medfør af artikel 8, stk. 2, herunder også valget af anbringelsessted. **Institut for Menneskerettigheder** bemærker endelig, at ministeriet ikke har redegjort for forholdene mellem menneskeretten og de foreslåede ændringer.

Advokatrådet efterspørger, at der i lovforslagets bemærkninger redegøres for, hvordan de foreslåede indgreb hver for sig og tilsammen opfylder Danmarks internationale forpligtelser, herunder i relation til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen. **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** anfører, at der er tale om alvorlige indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret.

Børnerådet, Børns Vilkår og Red Barnet bemærker, at man på flere punkter går imod Magtanvendelsesudvalgets anbefalinger, og at Børnekonventionens principper og regler ikke indgår i overvejelserne. **Institut for Menneskerettigheder** bemærker, at anbragte børn og unge skal kende til deres rettigheder og gøres bekendt med disse under en anbringelse på en måde, der er tilpasset barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsevne.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at der på baggrund af ovenstående hørings svar i de almindelige bemærkninger til de foreslåede udvidede indgrebsmuligheder er indsat en redegørelse for forholdet til EMRK og Børnekonventionen, herunder en vurdering af, om de enkelte foreslåede ordninger kan gennemføres inden for rammerne af EMRK og Børnekonventionen. Der henvises til pkt. 2.5.4, 2.6.4, 2.7.4 og 2.8.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget

Samtidig er det både i de almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til de relevante bestemmelser beskrevet, at indgreb – ligesom i dag – skal ske under iagttagelse af de generelle principper om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter § 7 i lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge, hvilket blandt andet betyder, at personalet fortsat forud for enhver form for magtanvendelse, skulle afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges medvirken til en frivillig foranstaltning. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal de i stedet anvendes. Indgrebene skal endvidere stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået, og udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Indgreb efter lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, vil i medfør af lovens § 3, stk. 2 endvidere skulle ske ud fra en konkret afvejning af barnets eller den unges grundlæggende rettigheder og under hensyntagen til barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsevne.

1.3. Viden/evaluering og vejledningsmateriale

Børns Vilkår, FADD, Forsete og Socialpædagogerne anbefaler, at der løbende bør arbejdes med vidensindsamling og igangsættes forskning, der kan bidrage til en evaluering af reformen. **FBU** ser gerne, at der iværksættes en undersøgelse af målgruppens omfang, typer af forbrydelser og de mulige konsekvenser for de børn/familier, som rammes af den ønskede lovgivning. **Institut for Menneskerettigheder** finder det nødvendigt pga. den hurtige proces fra indgåelse af aftale til fremsættelse af lovforslag, at der foretages en grundig evaluering af reformen, som bør fremlægges Folketinget med henblik på lovrevisión, hvis nødvendigt. **KL** finder det urealistisk, at der er udarbejdet vejledninger om arbejdsgange og sagsbehandlingsskridt, og yderligere at få opkvalificeret og uddannet personale på de delvis sikrede og sikrede institutioner til 1. januar 2019 og anbefaler derfor, at lovforslaget tidligst træder i kraft den 1. juli 2019.

Det følger af den politiske aftale, at der, når reformen er fuldt implementeret og har virket i en passende periode, igangsættes en evaluering, der mere overordnet evaluerer resultaterne af indsatsen over for de børn og unge, der har været igennem det nye Ungdomskriminalitetsnævn, herunder i forhold til recidiv. Evalueringen vil samtidig fokusere særskilt på resultaterne af indsatserne på de sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner og give et godt grundlag for eventuelle fremadrettede ændringer af indholdet på både de forskellige institutioner, men også i forhold til det samlede forløb i det nye system. Derudover vil udviklingen i brugen af magtanvendelse over for alle anbragte børn og unge på delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, herunder de ca. 25. pct. børn og unge som er anbragt af sociale årsager, f.eks. pga. selvskadende adfærd, indgå i evalueringen.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at vejledningen om voksenansvar for anbragte børn og unge vil blive revideret på baggrund af lovforslaget. Den reviderede vejledning ventes at foreligge medio 2019.

2. Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre (§§ 57 a og 57 b i lov om social service)

2.1. Anvendelse af pålæg

KL efterspørger, at det præciseres i vejledningen til serviceloven, at indholdet i børne- og ungepålæg sættes i forhold til barnets alder. **KL** anfører yderligere, at der er behov for mere konkrete vejledende eksempler på situationer, hvor myndighedsrådgiver er forpligtet til at iværksætte børne- og ungepålæg.

SSP-samrådet og Aarhus Kommune finder det positivt, at brugen af såvel børne- og ungepålæg samt forældrepålæg gøres mere fleksibelt, men at anvendelsen af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre ikke må stå alene, sådan at der bevares et socialfagligt helhedsperspektiv. **SSP-samrådet** bemærker i den forbindelse, at de bærende elementer i "genoprettende ret" er frivillighed, neutral facilitering af processer og inddragelse af relevante parter.

Dansk Socialrådgiverforening anfører, at formålet med børne- og ungepålæg ændres til at være en form for straf i form af samfundstjeneste i stedet for at omfatte en direkte relation til den eller de skadevoldte.

LFS, LOS og Forsete finder det bekymrende, at grundlaget for at meddele et børne- og ungepålæg udvides til at omfatte mistanke om begået kriminalitet. **FBU** bemærker, at der ikke findes dokumenterede positive effekter ved udvidelse af ungdoms- og forældrepålæg.

KL bemærker, at det er uklart, hvad der menes med, at børne- og ungepålægget udvides til at omfatte alle sager, hvor unge mellem 10 og 17 år mistænkes eller sigtes for at have overtrådt straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenlovgivningen. KL bemærker i den forbindelse, at det allerede fremgår af serviceloven, at hvis den unge har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed, kan man give den unge et "ungepålæg".

Børne- og Socialministeriet henviser til Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser.

Børne- og Socialministeriet bemærker i forlængelse heraf, at et pålæg efter gældende ret og den foreslåede ordning skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som skal stå i rimeligt forhold til formålet. Børne- og ungepålægget skal endvidere være klart formuleret, så det er tydeligt, hvad barnet eller den unge skal gøre for at efterleve pålægget.

På baggrund af bl.a. KL's høringssvar er det endvidere tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at pålæggets konkrete handlepligter fastsættes efter en konkret vurdering, herunder bl.a. på baggrund af barnets eller den unges alder og modenhed samt fysiske og psykiske funktionsevne. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at børne- og ungepålæg ikke har karakter af en enkeltstående reaktion eller sanktion over for et bestemt forhold. Pålægget indgår således i den samlede forebyggende indsats over for barnet eller den unge og skal støtte barnet eller den unge i at ændre adfærd.

2.2. Forudgående børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse

Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening, Dommerforeningen, Forsete, LFS, Livsværk, LOS, Red Barnet, SSP-samrådet og TABUKA anfører, at fjernelsen af en forudgående børnefaglig undersøgelse ved ungepålæg og forældrepålæg øger risikoen for u hensigtsmæssige pålæg, da disse kan tildeles hurtigt og uden tilstrækkelig faglig begrundelse.

KL finder det positivt, at kommunerne kan iværksætte børne- og ungepålæg og forældrepålæg uden en forudgående børnefaglig undersøgelse. KL henviser dog til, at Ankestyrelsen mener, at det ikke er en forudsætning for forældre- eller ungepålæg, at der foreligger en børnefaglig undersøgelse, men at det ofte vil være relevant at gennemføresideløbende med forældre- eller ungepålægget. KL anfører yderligere, at forventningerne til omfanget af kommunens undersøgelsespligt i forbindelse med sagsoplysningen bør præciseres i lovgivningen. KL bemærker, at det ikke fremgår klart af lovforslaget, om der altid i denne type sager, skal igangsættes en børnefaglig undersøgelse sideløbende med, at der gives et forældre- eller børne- og ungepålæg.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at lovforslaget indebærer, at børne- og ungepålæg, jf. den foreslåede § 57 b, stk. 3, nr. 2-4, iværksættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50 i lov om social service. Pålægget kan f.eks. fastsætte, at barnet eller den unge skal være hjemme på bestemte tidspunkter, bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettede formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.

Ved afgørelse om foranstaltninger efter § 52, stk. 3, i lov om social service jf. den foreslåede § 57 b, stk. 3, nr. 1, og stk. 4, der iværksættes som led i eller i tilknytning til et børne- og ungepålæg, vil der fortsat være krav om forudgående eller sideløbende gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50 i lov om social service. Dette er nødvendigt for at afdække barnets eller den unges problemer og ressourcer, så den rette indsats kan iværksættes. Det kan fx være ved afgørelse om iværksættelse af familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.

Den foreslåede ordning indebærer endvidere, at kommunalbestyrelsen fremover træffer afgørelse om meddelelse af et forældrepålæg, jf. den foreslåede § 57 a, stk. 1-3, uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. lov om social service § 50. Der kan således f.eks. træffes afgørelse om, at forældremyndighedsindehaveren pålægges at sikre barnets eller den unges fremmøde i skolen ved personligt at følge barnet eller den unge i skole.

Ved afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger efter § 52 i lov om social service, stk. 3, i tilknytning til et forældrepålæg, jf. den foreslåede § 57 a, stk. 4, vil der fortsat være krav om forudgående eller sideløbende gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50 eller ungefaglige undersøgelser, jf. § 31 i det samtidig fremsatte forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i serviceloven.

Ovenstående er tydeliggjort i lovteksten og de specielle bemærkningerne. Uanset krav om børnefaglig undersøgelse vil der fortsat være krav om, at de almindelige forvaltningsretlige regler om bl.a. partshøring og sagens oplysning overholdes.

2.3. Fuldbgyrdelse af børne- og ungepålæg med politibistand

Dansk Socialrådgiverforening og Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder det bekymrende, at politiet straks skal kontaktes, når et ungepålæg ikke overholdes, da det sker uden hensyntagen til, om denne fremgangsmåde er den bedst egnede til varetagelsen af behandlingen af barnet. **Det Kriminalpræventive Råd** anbefaler, at det skal fastlægges, hvilke pålæg politiet skal håndhæve, samt hvilke pålæg andre aktører skal håndhæve.

KL anbefaler, at det præciseres nærmere, hvilke kriterier kommunen skal tillægge vægt ved vurderingen af særlige forhold, der taler imod, at politiet straks skal kontaktes. **KL** finder ligeledes, at det bør præciseres, hvilke redskaber/resourcer politiet skal bringe i spil i relation hertil.

Børne- og Socialministeriet oplyser, at kommunalbestyrelsen efter gældende ret har ansvaret for, at afgørelser om bl.a. ungepålæg fuldbgyrdes. Kommunen har efter § 64, stk. 2, i lov om social service mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til forældremyndighedens indehavers bolig, rum eller gemmer for at eftersøge og medtage barnet eller den unge med henblik på at fuldbgyrde en afgørelse om ungepålæg. Kommunen kan hente og bringe barnet til stedet, hvor pålægget skal opfyldes, og politiet kan yde bistand til kommunen ved udøvelsen af disse beføjelser, jf. § 64, stk. 4, jf. § 57 b, stk. 7.

Ministeriet oplyser, at den foreslåede ændring af § 57 b, stk. 7, i lov om social service er justeret, så det fremgår, at kommunalbestyrelsen fremover, når det vurderes relevant, forpligtes til straks at underrette politiet og anmode om bistand til kommunens udøvelse af beføjelser efter § 64, stk. 2, i lov om social service hvis barnet eller den unge ikke overholder sit børne- og ungepålæg.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at den foreslåede ordning indebærer, at kommunen i alle tilfælde af overtrædelse af et børne- og ungepålæg skal vurdere, om det vil være relevant at få bistand fra politiet til at hente og bringe barnet til stedet, hvor børne- og ungepålægget skal opfyldes. Det vil bero på en vurdering af den konkrete situation, om bistand fra politiet vil være relevant for at gennemføre børne- og ungepålægget. I vurderingen vil bl.a. skulle indgå barnets ellers den unges forhold, alder og modenhed, fysiske og psykiske funktionsniveau samt baggrunden for pålægget. Kommunen skal fortsat i hvert enkelt tilfælde foretage en vurdering af indgrebets proportionalitet, dvs. om beslutningen om, at politiet skal bistå ved gennemførelsen af børne- og ungepålægget, står i rimeligt forhold til overtrædelsen af den konkret pålagte handlepligt.

Politiets bistand vil primært være relevant i forbindelse med opfyldelse af enkeltstående handlepligter og vil som udgangspunkt bestå i enkeltstående afhentning og aflevering på det sted, hvor ungepålægget skal opfyldes. Rammerne for politiets magtanvendelse i forbindelse med denne bistand fremgår navnlig af §§ 15-16 i lovbekendtgørelse nr. 956 af 20. august 2015 om politiets virksomhed. Heraf følger bl.a., at politiet i forbindelse med sin bistand til kommunerne vil kunne anvende magt, forudsat at magtanvendelse er nødvendigt og forsvarligt ved udøvelsen af bistanden. Dette indebærer bl.a., at magt kun må anvendes, hvis mindre indgribende midler ikke findes at være tilstrækkelige.

2.4. Økonomiske sanktioner ved manglende overholdelse af forældrepålæg

Det Kriminalpræventive Råd anerkender behovet for at markere, når grænsen er nået, og at der i nogle tilfælde kan være behov for sanktioner. **Det Kriminalpræventive Råd** bemærker dog, at et pålæg kan have en negativ effekt og skade en tillidsfuld samarbejdsrelation mellem familie og kommune, hvis det opleves som en illegitim straf af forældre og barn, og finder det derfor bekymrende, at brugen af pålæg udvides. **Det Kriminalpræventive Råd** anbefaler i den forbindelse, at økonomiske sanktioner, når pålægget ikke overholdes, fjernes.

BUPL anbefaler, at forældrene får hjælp og ikke økonomiske pålæg.

KL anfører, at der er behov for mere konkrete retningslinjer i relation til kommunernes pligt og fremgangsmåde, når efterlevelse af et forældrepålæg skal medføre træk i forældrenes børne- og ungeydelse eller boligstøtte. **KL** anbefaler i den forbindelse, at det præciseres, hvilke kriterier der skal tillægges vægt ved en sådan afgørelse i relation til omfanget af træk i ydelsen, orientering til Udbetaling Danmark, afgørelseskompetencen etc.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at der ikke med lovforslaget lægges op til at ændre gældende regler for træk i ydelser ved manglende efterlevelse af forældrepålæg, jf. § 57 a, stk. 6 og 7, i lov om social service.

3. Klare krav til en virksom indsats (§ 66 b i lov om social service)

Det Kriminalpræventive Råd, Livsværk og Aarhus Kommune finder det positivt, at der sker en ensretning af indsatserne over for de anbragte kriminalitetstruede unge.

Dansk Socialrådgiverforening finder det nødvendigt, at der indføres en ny formålsparagraf for alle opholdssteder og døgninstitutioner i lov om social service (§ 66 b), der konkretiserer, hvad institutionerne skal leve op til ift. børnene og de unge. **Dansk Socialrådgiverforening** finder det nødvendigt, da institutionerne er omfattet af den tydelige og kvalificerede formålsparagraf for den særlige indsats over for børn og unge (§ 46 i lov om social service), der bør være nok. **Dansk Socialrådgiverforening** forstår det som et signal om generelle adfærdsregler på institutionerne, der blandt andet "skal regulere adfærd, der er kriminalitetsfremmende". **Dansk Socialrådgiverforening** er imod, at man indfører landsdækkende regler af den art, der vil styre det pædagogiske arbejde. **Dansk Socialrådgiverforening** anbefaler i øvrigt, at sådanne regler skal stå klart i lovteksten, og ikke i bemærkningerne.

Ankestyrelsen bemærker, til bemærkningerne i afsnit 2.2.2.3 og til § 2, nr. 1, at Socialtilsynene ikke kan pålægge tilbuddene at være ensartet i videre omfang, end hvad der følger af lovgivningen. **Ankestyrelsen** bemærker i den forbindelse, at formuleringen lyder, at "socialtilsynene vil påse, at husordenene overholder de obligatoriske krav, og at der er den nødvendige ensartethed i institutionerne imellem".

Ankestyrelsen bemærker, til bemærkningerne i afsnit 2.2.1, at der ikke altid vil være en frist på tre måneder for anbringelsesstedet til at rette op på de omfattede forhold som betingelse for fortsat godkendelse, jf. § 8 i lov om socialtilsyn. **Ankestyrelsen** anfører i den forbindelse, at det følger af § 8, stk. 1, i lov om socialtilsyn, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om skærpet tilsyn for en periode på højest 3 måneder ad gangen. I forhold til påbud skal socialtilsynet fastsætte en frist for påbuds overholdelse.

Socialtilsyn Nord bemærker, at forebyggelse af kriminalitet ikke eksplicit fremgår som et punkt i godkendelsen af opholdssteder og døgninstitutioner ved brug af kvalitetsmodellen, jf. lovforslagets § 1, nr. 28. **Socialtilsyn Nord** bemærker dog yderligere, at Socialtilsynet godkender og fører tilsyn med de unges trivsel og udvikling i medfør af kvalitetsmodellens temaer om uddannelse og beskæftigelse, selvstændighed og relationer samt sundhed og trivsel. I den forbindelse anfører **Socialtilsyn Nord**, at såfremt kvaliteten er høj på disse områder, formodes det implicit at forebygge kriminalitet. Endelig bemærker **Socialtilsyn Nord**, at det ikke er muligt at godkende målgruppen "kriminalitets-truet" på Tilbudsportalen, og det dermed heller ikke er muligt at inddrage en godkendelse i forhold til denne målgruppe, med henvisning til side 18-19, hvor der står at, såfremt en delvis lukket eller sikret institution ikke til stadighed har den fornødne kvalitet, bør deres godkendelse til at arbejde med målgruppen af kriminalitetstruede børn og unge inddrages.

Børne- og Socialministeriet bemærker til Dansk Socialrådgivers høringssvar, at formålet med indsættelse af en ny bestemmelse i § 66 b i lov om social service er at tydeliggøre, at formålet med anbringelser af børn og unge, både er at sikre trivsel og omsorg, og at barnet eller den unge opnår uddannelse og beskæftigelse og en kriminalitetsfri tilværelse som ung og voksen. I forhold til § 46 i lov om social service uddyber bestemmelsen bl.a., hvad der ligger i at forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv. Opholdsstederne og institutionerne skal således indrette den pædagogiske praksis i overensstemmelse med disse formål.

Børne- og Socialministeriet bemærker til Ankestyrelsens høringssvar, at de obligatoriske krav til husordenen bliver lovfæstet, jf. lovforslagets § 2, nr. 5-7, og at socialtilsynet efter § 22 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, som led i deres driftsorienterede tilsyn med et anbringelsessted, fører tilsyn med deres anvendelse af reglerne i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Socialtilsynene vil således efter lovændringens ikrafttræden skulle påse, at de delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner og afdelinger har en husorden, der indeholder de lovpligtige krav, og dermed også at der på dette punkt er ensartethed på tværs af de omfattede institutionstyper.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at de almindelige bemærkninger om skærpet tilsyn og påbud er præciseret i overensstemmelse med Ankestyrelsens høringssvar.

Børne- og Socialministeriet bemærker til Socialtilsyn Nords høringssvar, at socialtilsynene som led i deres driftsorienterede tilsyn med godkendte delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner og afdelinger skal sikre, at institutionerne til stadighed har den fornødne kvalitet i forhold til de målgrupper af børn og unge, de har anbragt, de metoder de anvender i det pædagogiske arbejde med dem og de resultater de opnår. Såfremt en sådan institutionstype ikke til stadighed har den fornødne kvalitet, og ikke retter op på påbud herom, kan socialtilsynet i sidste ende inddrage den pågældende institutions godkendelse til at arbejde med den omfattede målgruppe – det er ikke en betingelse herfor at målgruppen har en selvstændig kategori på Tilbudsportalen.

4. Krav om husordener og konsekvenser ved overtrædelse på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner (§ 4 og 4 a i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

4.1. Pligt til at fastsætte husorden og krav til indhold

Socialtilsyn Nord finder det positivt at indføre ensretning og faste krav for husordener. Socialtilsyn Nord anbefaler, at bekendtgørelsen omkring husordener bliver fastsat hurtigst muligt, så socialtilsynet kan føre tilsynet.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at de nærmere regler om indholdet af de lovpligtige husordener, som efter lovforslaget skal fastsættes på bekendtgørelsesniveau, ventes at træde i kraft samtidig med lovforslaget, forudsat at bemyndigelsesbestemmelsen vedtages.

Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, LFS og Red Barnet tilslutter sig, at pligten til at fastsætte en husorden kan være positiv, men husordenen skal kunne tilpasses anbringelsesstedets individuelle forhold og ikke være styret af politiske motiver eller fastsættes centralt.

FADD, Socialpædagogerne og TABUKA finder det ikke fordrende for det socialpædagogiske arbejde, at der fra centralt hold fastsættes pligt til fastsættelse af husordener, og at der også fra centralt hold fastsættes regler om indholdet af husordenerne. Organisationerne mener, at fastsættelse af husorden skal være et lokalt anliggende, da forskellige institutioner med forskellige målgrupper har forskellige behov.

Der henvises til "Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser."

Ministeriet bemærker i forlængelser heraf, at de foreslåede centralt fastsatte krav til indholdet af de lovpligtige husordener alene omfatter sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner samt delvis lukkede og særligt sikrede afdelinger. Reglerne omfatter således ikke åbne døgninstitutioner og opholdssteder. Ministeriet bemærker endvidere, at lederen af de pågældende institutioner og afdelinger vil have mulighed for – men ikke pligt til – at fastsætte regler i husorden om andre forhold, end hvad der følger af de centralt fastsatte krav, forudsat at reglerne er båret af saglige hensyn og ikke går videre end formålet tilsiger. Med den foreslåede ordning er der således i rimeligt omfang rum for lokalt tilpassede regler mv., ligesom der er taget højde for forskelle i rammer og anbringelsesgrundlag.

KL er positive overfor, at det bliver en pligt at fastsætte en husorden, og at der fastsættes nærmere regler om indholdet i en husorden. **KL** bemærker, at husreglerne ikke må gå videre end hvad formålet tilsiger, og dermed ikke må være en mere byrdefuld begrænsning i de anbragte børn og unges personlige frihed og ret til privatliv.

På baggrund af bl.a. KL's høringssvar er det tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at reglerne i en husorden altid skal være båret af saglige hensyn. Reglerne må ikke gå videre end, hvad hensynet til anbringelsesstedets formål og virke tilsiger, og må ikke udgøre en uforholdsmæssig begrænsning i de anbragte børn og unges rettigheder. En husorden kan f.eks. ikke fastsætte regler, der helt afskærer de anbragte børns og unges adgang til f.eks. bevægelsesfrihed, samvær med eller besøg af andre eller til elektronisk kommunikation og medier.

Advokatrådet bemærker, at der ikke er noget krav om, at husordener skal være nedskrevne, men kun at de "bør" være det. Advokatrådet anbefaler i den forbindelse, at hvis husordenen skal danne grundlag for fysisk magtanvendelse, skal husordener være nedskrevne, kendt for alle, og reglerne deri skal være beskrevet så præcist, at børnene og de unge kender deres retsstilling.

Det er bl.a. på baggrund af Advokatrådets høringssvar præciseret i lovtæksten, at den foreslåede lovpligtige husorden skal være skriftlig. Det fremgår endvidere af lovforslaget, at den gældende bestemmelse i § 4, stk. 2, om at anbragte børn og unge skal gøres bekendte med reglerne i en husorden, også vil gælde for de foreslåede lovpligtige husordner på sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner og afdelinger.

Det er herudover tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at reglerne lige som i dag altid skal tage højde for, at børn og unge med funktionsnedsættelser kan have særlige udfordringer i forhold til at kunne leve op til en husorden. Hvis barnet eller den unge har en kommunikativ eller kognitiv funktionsnedsættelse, skal det derfor sikres, at barnet eller den unge er blevet gjort bekendt med reglerne på en for den enkelte forståelig og tilgængelig måde.

4.3. Pædagogisk tilrettevisning/passende reaktioner ved overtrædelse af husorden

Socialtilsyn Nord finder udtrykket 'pædagogisk tilrettevisning' misvisende, når der i forarbejderne er oplistet diverse konsekvenser og straffe, som ikke efter tilsynets vurdering kan sidestilles med en almindelig dansk pædagogisk praksis.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at der bør stilles krav om intern registrering af brug af reaktioner, således at socialtilsynene har mulighed for at følge op på anvendelsen og ligeledes for at sikre ensartethed og intern læring.

Børnerådet, Børns Vilkår og Red Barnet anfører, at konsekvenserne ved overtrædelse af husordenen skal fastsættes efter proportionalitetsprincippet og giver udtryk for bekymring for, at fratagelse af mobiltelefon mv. kan opleves særdeles voldsomt, da det er den eneste kontakt til omverdenen.

Børne- og Socialministeriet kan i forlængelse af Socialtilsyn Nords høringssvar oplyse, at betegnelsen 'pædagogisk tilrettevisning' i lovforslagets § 2, nr. 7, er ændret til 'passende reaktioner'.

Af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse fremgår det bl.a., at passende reaktioner efter omstændighederne f.eks. kan omfatte en advarsel, et forbud mod at deltage i bestemte aktiviteter i en periode eller fratagelse af tv eller spillekonsol i en periode. Reaktionen skal fastsættes ud fra overtrædelsens karakter, institutionstypen og den unges personlige forhold i øvrigt. Det er endvidere på baggrund af høringssvar fra bl.a. Børnerådet og Red Barnet tydeliggjort i bemærkningerne, at fastsættelsen af de passende reaktioner skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, herunder proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet. Det er således væsentligt, at den reaktion, barnet eller den unge bliver mødt med, står i et rimeligt forhold til overtrædelsens karakter, og at reaktionen ikke anvendes, hvis mindre indgribende tiltag er tilstrækkelige.

Det er herudover uddybet, at reaktionen skal have et pædagogisk og opdragende formål. Det er således vigtigt, at der er rimelig sammenhæng mellem den konkrete overtrædelse og den fastsatte reaktion med henblik på at sikre, at barnet eller den unge forstår den reaktion, som barnet eller den unge bliver mødt med, og dermed kan lære af den. Hvis en anbragt ung f.eks. gentagne gange ikke overholder regler om vækketider, fordi den pågældende ser film til sent ud på natten, og derfor ikke er udhvilet om morgenen, kunne en passende reaktion være et forbud mod at se film om aftenen på værelset i en periode.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at der ikke med lovforslaget lægges op til at indføre særskilte centralt fastsatte krav om registrering på anbringelsesstederne ved brug af passende reaktioner.

4.4. Træk i lommepege ved overtrædelse af husorden

Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, FADD, KL, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Red Barnet, Socialpædagogerne og TABUKA finder det bekymrende, at barnet eller den unge kan få nedsat eller frataget sine lommepege ved overtrædelse af husordenen.

Socialpædagogerne, Red Barnet og Børnerådet bemærker, at tiltaget skaber mistillid i relationen mellem barn og voksen, og at overtrædelse af husordenen bør håndteres med pædagogiske virkemidler frem for straf, idet anbragte børn og unge på disse institutioner ofte lider under nedsat kognitiv funktionsevne, som reducerer deres evne til at udtrykke sig.

Danske Regioner anfører, at det ikke er angivet, hvornår fratagelse af lommepege kan ske. **Danske Regioner** bemærker i den forbindelse, at der mangler en nærmere beskrivelse af, hvad en "grovere overtrædelse" indebærer, og hvad der forstås ved "ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn" i husordenen. Danske Regioner anbefaler, at betingelserne for træk i lommepege bliver klart beskrevet.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at den foreslåede adgang til at håndhæve husordenen ved bl.a. træk i lommepengene vil indebære, at et barn eller en ung ud fra en konkret vurdering af grovheden af den begåede adfærd og barnets eller den unges individuelle forhold enten helt vil kunne få frataget eller delvist nedsat sit lommepegebeløb i en nærmere afgrænset tidsperiode. Som udgangspunkt vil der kun kunne ske nedsættelse eller fratagelse, hvis der er tale om grove eller gentagne overtrædelser af de regler, som er begrundet i ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

I bemærkningerne til bestemmelsen er det uddybet, at det f.eks. vil kunne være tilfældet, når et barn eller en ung indtager euforiserende stoffer på døgninstitutionen eller gentagne gange har brudt reglerne for god adfærd på fællesarealer i en sådan grad, at det går ud over trygheden for de øvrige anbragte børn og unge.

Det er endvidere præciseret, at der alene træffes afgørelse om nedsættelse eller fratagelse af lommepege ved grovere eller gentagne overtrædelser af de regler, som lederen af institutionen har pligt til at fastsætte i en husorden efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Lederen vil således have pligt til i husordenen at fastsætte regler, som lever op til de krav til husordener, som defineres i den bekendtgørelse, der kan udstedes af børne- og socialministeren efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 5, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Det betyder, at overtrædelse af eventuelt øvrige husordensregler, som ikke er obligatorisk fastsat efter bekendtgørelsen, ikke kan medføre træk i lommepege.

På baggrund af høringssvar fra bl.a. Socialpædagogerne og Børnerådet er bemærkningerne til bestemmelsen endvidere præciseret, at nedsættelse eller fratagelse ikke vil kunne ske, hvis der er særlige forhold, herunder hensynet til barnets tarv, der taler imod. f.eks. hvis barnets eller den unges personlige forhold, herunder bl.a. barnets eller den unges alder, modenhed samt psykiske og fysiske funktionsevne, gør, at det vil være urimeligt eller nedværdigende at nedsætte eller fratage den pågældendes lommepege. Det vil f.eks. kunne tale imod træk af lommepege, hvis barnet eller den unge har betydeligt nedsat kognitiv funktionsevne, som gør, at barnet eller den unge ikke er i stand til at forstå reglerne i husordenen eller ikke er i stand til at adfærdskorrigere.

Det fremgår af endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at nedsættelse eller fratagelse af lommepege vil være en afgørelse, hvorfor forvaltningslovens almindelige regler om partsaktindsigt, partshøring, begrundelse og klage-

vejledning mv. vil finde anvendelse i sådanne sager. Afgørelsen, som kan træffes af den anbringende kommune, kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 23, stk. 2, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Det er endvidere på baggrund af høringssvarene tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet, jf. § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, skal iagttages ved afgørelse om nedsættelse eller fratagelse af lommepenge i en periode. Adgangen til nedsættelse eller fratagelse af lommepenge mv. bør således kun anvendes, når det ikke er tilstrækkeligt med mindre indgribende måder, herunder en passende reaktion efter den foreslåede § 4, stk. 4, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, jf. lovforslagets § 2, nr. 7. Afgørelsen vil endvidere ikke skulle stå alene, men skal knyttes sammen med en pædagogisk samtale med den unge om, hvordan ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn er blevet brudt, og hvordan den unge kan rette op på dette. Ved afgørelse om hvor lang en periode, nedsættelsen eller fratagelsen af lommepenge skal strække sig over, skal proportionalitetsprincippet også iagttages.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at der bør være krav om klar dokumentation for grovere eller gentagne overtrædelser, før der kan træffes afgørelse om nedsættelse eller fratagelse af lommepenge, samt dokumentation for, hvad der forinden har været forsøgt mindre indgribende. **Socialtilsyn Midt** anbefaler i den forbindelse, at der indsættes et separat felt: "Hvad har der været forsøgt af pædagogiske/mindre indgribende tiltag inden indgrebet?" i indberetningsskemaet.

Danske Regioner bemærker, at fratagelse af lommepenge skal ske efter de almindelige forvaltningsretlige regler, og at der kan opstå en vis tidsmæssig forskydning mellem den handling, der begrunder fratagelsen, og selve fratagelsen. **Danske Regioner** anbefaler, at der angives sagsbehandlingsfrister for de kommunale sagsbehandling i forhold til fratagelsen af lommepenge, så det sikres, at fratagelse sker i nær tilknytning til den handling, der begrunder fratagelsen.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at der ikke med lovforslaget lægges op til at indføre særskilte centralt fastsatte dokumentations- eller proceskrav til brug for behandling af sager om træk i lommepenge.

Socialtilsynet, der fører driftsorienteret tilsyn med et anbringelsessted, vil dog efter § 22 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge skulle føre tilsyn med anbringelsesstedernes anvendelse af reglerne i denne lov, herunder også i forhold til lovens § 7 om generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

5. Tydeliggørelse af adgangen til fysisk magtanvendelse på opholdssteder og døgninstitutioner og øget adgang til fysisk magtanvendelse på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner (§ 9 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

5.1. Tydeliggørelse af adgangen til fysisk magtanvendelse på opholdssteder og døgninstitutioner

FADD er glade for, at det bliver muligt at fjerne det barn, der forårsager uroen, fra fællesskabet. **LFS** er glade for, at det tydeliggøres, hvilken adgang der er til at anvende fysisk magt. **LFS** anbefaler i den forbindelse, at der kommer klare beskrivelser af, hvornår der er tale om magtanvendelse.

Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Red Barnet og TABUKA anfører, at magtanvendelse ved chikane ikke følger proportionalitetsprincippet, og at det er et alvorligt indgreb i den personlige frihed og selvbestemmelsesret. **Børnerådet** og **Red Barnet** bemærker, at chikane ifølge Magtanvendelsesudvalget ikke berettiger magtanvendelse.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at der bør fremgå tydelige krav i forhold til chikane, herunder at fortsat ophold på fællesarealer er uforsvarligt. **Det Kriminalpræventive Råd** bemærker, at anvendelse af magt over for anbragte børn skal være en absolut undtagelse og kun anvendes, hvor barnet er til fare for sig selv. **Det Kriminalpræventive Råd** finder ikke, at der foreligger stærke grunde og dokumentation for, at adgangen til at anvende magt udvides ved chikane.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at det på baggrund af ovenstående høringsvar er tydeliggjort i såvel lovtekst som i bemærkningerne til bestemmelsen, at det er en betingelse for fysisk magtanvendelse efter § 9, stk. 1, jf. stk. 2, at barnet eller den unge udviser en adfærd, herunder vedvarende chikane, der er til fare for barnet eller den unge selv, de øvrige anbragte børn og unge, personalet eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet.

Forslaget til bestemmelsen i § 9, stk. 1, jf. stk. 2, er alene en tydeliggørelse – og ikke en udvidelse – af den adgang til fysisk magtanvendelse, som personalet har efter den gældende bestemmelse i § 9 i dag. Det er således stadig en betingelse for magtanvendelse efter den nye § 9, stk. 1, jf. stk. 2, at barnet eller den unge er til fare for sig selv eller andre.

Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis et barn eller en ung chikanerer et andet barn eller en ung i en sådan grad, at vedkommende fremprovokerer en konflikt, hvor de to kommer op at toppes.

Det kan ligeledes være tilfældet, hvis personalet efter § 6 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge fysisk guider et anbragt barn eller en anbragt ung, der chikanerer eller udøver chikane over for de øvrige anbragte børn og unge, personalet eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet, og guidningen ikke virker efter hensigten, hvorefter situationen eskaleres eller ændrer karakter på en måde, så betingelserne for fysisk magtanvendelse er opfyldt.

Det er samtidig tydeliggjort i bemærkningerne, at fysisk magtanvendelse skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, herunder proportionalitetsprincippet. Personalet skal således forud for enhver form for magtanvendelse afsøge alle muligheder for at opnå barnet eller den unges medvirken til en frivillig foranstaltning. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal de i stedet anvendes.

5.2. Øget adgang til fysisk magtanvendelse på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner

Advokatrådet bemærker, at udvidelsen af reglerne om fysisk magtanvendelse er retssikkerhedsmæssig betænkelig. **Advokatrådet** anfører, at overtrædelsen af en række meget forskelligartede husordensregler kan hjemle brugen af fysisk magt over for børn og unge afhængigt af, hvordan den enkelte institution fortolker regelsættet, herunder hvornår institutionen anser en tilsidesættelse for at være grov. **Advokatrådet** bemærker endvidere, at institutionens leder kan fastsætte yderligere regler i husorden f.eks. regler om spisetider, som derved kan håndhæves med magt. **Advokatrådet** finder, at ovenstående regler rejser spørgsmål om, hvorvidt der altid vil være proportionalitet mellem overtrædelse af husordenen og anvendelse af fysisk magt. **Danske Regioner** bemærker, at magtanvendelse er et væsentligt indgreb over for barnet eller den unge. **Danske Regioner** finder det derfor væsentligt, at udvidede beføjelser for personalet til at udøve fysisk magt af hensyn til integritet og retssikkerhed for såvel barnet/den unge som for personalet, ledsages af præcise angivelser i loven om, i hvilke situationer sådanne foranstaltninger kan bringes i anvendelse. **Socialtilsyn Midt** anfører, at de ikke kan tilslutte sig, at der indføres hjemmel til, at der kan anvendes magt ved grovere overtrædelse af husregler, da "grovere overtrædelse" er svært at definere, og yderligere at konsekvensen skal følge overtrædelsen.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at det på baggrund af særligt Advokatrådets høringssvar er præciseret i lovteksten og bemærkningerne, at det alene er når barnet eller den unge overtræder en lovpligtig husorden fastsat efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2, at personalet på de delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner og afdelinger kan anvende fysisk magt, hvis magtanvendelsen er nødvendig for at bringe overtrædelsen til ophør.

Der kan alene anvendes fysisk magt ved overtrædelse af de husordensregler, som lederen af institutionen vil skulle fastsætte i en husorden. Lederen vil således have pligt til i husordenen at fastsætte regler, som lever op til de krav til husordener, som defineres i den bekendtgørelse, der kan udstedes af børne- og socialministeren, jf. den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 5, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Det betyder, at overtrædelse af eventuelt øvrige husordensregler, som ikke er obligatorisk fastsat efter bekendtgørelsen, ikke vil kunne begrunde, at der anvendes fysisk magt for at bringe overtrædelsen til ophør, medmindre overtrædelsen i det konkrete tilfælde indebærer en fare for barnet eller den unge selv, de øvrige anbragte børn og unge, personalet, eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet, på en måde, der gør magtanvendelse nødvendig efter § 9, stk. 1, jf. stk. 2, i den foreslåede bestemmelse.

Det er samtidig tydeliggjort i bemærkningerne, at fysisk magtanvendelse skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Forud for anvendelsen af fysisk magt ved overtrædelse af den obligatoriske husorden vil personalet skulle afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken. Anvendelse af fysisk magt ved overtrædelser af husordenen vil være den mest indgribende reaktion, og derfor vil personalet – lige som i dag – være forpligtet til at afsøge alle andre muligheder, før der anvendes fysisk magt. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige skal de i stedet anvendes. Al magtanvendelse skal således være nødvendig og stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået, hvilket indebærer, at det i almindelighed kun vil være grovere overtrædelser af husordenen, der kan føre til anvendelse af fysisk magt. Al magtanvendelse skal endvidere være afpasset barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsniveau, jf. § 3, stk. 2, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. En bestemt adfærd vil således ikke automatisk medføre en bestemt reaktion. Der vil altid skulle foretages en konkret og individuel vurdering. Magtanvendelsen må alene anvendes for at bringe overtrædelsen af husordenen til ophør, og må således ikke anvendes som en sanktion over for barnet eller denne unge.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.5.4. 'Forholdet til den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen'.

6. Tv-overvågning af indendørs fællesarealer på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner (§ 16 a i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

6.1. Anvendelse af tv-overvågning

KL anerkender, at tv-overvågning kan være en tryghed og beskyttelse af både de unge og personalet. KL efterspørger dog en uddybning af, hvorfor overvågning er nødvendig hele døgnet rundt på alle indendørs fællesarealer. KL efterspørger yderligere en uddybning af, hvordan overvågningen konkret skal anvendes for at kunne informere medarbejderne.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at indgrebet er ganske vidtgående af hensyn til retten til privatliv, værdighed og kropslig integritet.

Dansk Socialrådgiverforening, Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Socialpædagogerne bemærker, at obligatorisk tv-overvågning af fællesarealer

er et alvorligt indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret og daglige liv, og at det yderligere kan øge stress- og konfliktniveauet. **Dansk Socialrådgiverforening og Socialpædagogerne** anbefaler i den forbindelse, at tv-overvågning ikke skal være obligatorisk, men en mulighed hvis det vurderes hensigtsmæssigt ud fra en socialpædagogisk vurdering.

Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, Det Kriminalpræventive Råd, FADD, LFS, Red Barnet og TABUKA finder obligatorisk tv-overvågning af fællesarealer på delvis lukkede og sikrede institutioner m.fl. bekymrende, da det øger institutionernes lighed med et fængsel. Organisationerne bemærker yderligere, at der ikke er belæg for, at videoovervågning øger sikkerheden på institutionerne. **LFS** bemærker, at det ikke må blive en erstatning for tilstedeværelsen af pædagogisk uddannet personale.

Danske Regioner bemærker, at en sådan overvågning ikke giver sikkerhed for, at der ikke kan forefindes euforiserende stoffer på en afdeling eller finde konflikter sted. **Danske Regioner** bemærker i den forbindelse, at en sådan sikkerhed dels vil kræve, at der er medarbejdere, der konstant har øje på overvågningsskærmen for at kunne gribe ind, og dels at børnene eller de unge ikke kan finde andre muligheder for brug af euforiserende stoffer, opstart af konflikter med videre.

Socialtilsyn Nord bemærker, at der mangler en tydelig tilkendegivelse af, om videoovervågning af fællesarealer ændrer kravene til socialtilsynets godkendelse af aflåsning af dørene om natten på sikrede døgninstitutioner. **Ankestyrelsen** bemærker, at der er behov for, at snitfladerne mellem de forskellige tilsyn præciseres, så det tydeliggøres, hvad socialtilsynet skal føre tilsyn med ift. tv-overvågningen i bemærkningerne til § 2, nr. 11 og § 16 a.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at tv-overvågningen primært har et præventivt og konfliktforebyggende sigte. Tv-overvågningen vil således kunne være med at øge trygheden og sikkerheden på institutionerne, hvilket vil kunne bidrage til, at der skabes bedre rammer for, at personalet kan arbejde pædagogisk med de anbragte børn og unge, som i sikre og trygge rammer bedre kan få den nødvendige ro til at indgå i den pædagogiske behandling,

Endelig vil tv-overvågningen også kunne være med til at sikre eventuelt bevismateriale i tilfælde af begået kriminalitet til brug for en politianmeldelse efter forslagens § 2, nr. 15, samt en eventuel efterfølgende straffesag.

På baggrund af ovenstående høringssvar er præciseret i bemærkningerne til bestemmelsen, at tv-overvågning aldrig kan erstatte personalets mulighed for selv at holde øje med de anbragte børns og unges adfærd, herunder også at fornemme, hvis der f.eks. er optræk til uro. Det er derfor vigtigt at understrege, at tv-overvågning alene er et supplement til personalets opmærksomhed over for de anbragte børn og unge, når de opholder sig samlet på de indendørs fællesarealer. Det er derfor vurderingen, at der kun yderst sjældent vil være behov for at gennemse og eventuelt videregive optagelser, og det er derfor hensigten, at optagelserne alene lagres i en afgrænset periode.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at lovforslaget ikke medfører ændringer i reglerne om tilladelse til aflåsning af døre om natten på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger. Ministeriet bemærker herudover, at indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge altid skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse efter voksenansvarslovens § 7, herunder bl.a. mindsteindgrebsprincippet.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at socialtilsynet efter § 22 i lov voksenansvar for anbragte børn og unge som led i deres driftsorienterede tilsyn med et anbringelsessted, fører tilsyn med deres anvendelse af reglerne i lov om

voksenansvar for anbragte børn og unge. Socialtilsynene vil således efter lovændringens ikrafttræden skulle påse, at de delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner og afdelinger tv-overvåger de omfattede indendørs fællesarealer. Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling af personoplysninger omfattet af § 4 c i lov om tv-overvågning.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne nedenfor om forholdet til Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Endeligt henvises der til lovforslagets afsnit 2.8.7.4. 'Forholdet til den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen'.

6.2. Særligt om åbne afdelinger

Lars Emil Andersen anbefaler, at åbne afdelinger i fysisk tilknytning til delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner også omfattes af lovforslagets bestemmelse om tv-overvågning, da tv-overvågningen ellers i praksis ikke vil kunne lade sig gøre på 4 ud af 5 delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC. Lars Emil Andersen bemærker, at samme problemstilling gælder døgninstitutionerne Nexus, Skodsborg, Bakkegården.

Lovforslaget omfatter ikke fællesarealer på åbne døgninstitutioner. Det bemærkes i den forbindelse, at der ved anbringelse på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner samt delvis lukkede og særligt sikrede afdelinger, jf. § 66, stk. 1, nr. 6 i serviceloven, er tale om et væsentligt andet anbringelsesgrundlag end ved anbringelse på åbne døgninstitutioner og afdelinger, herunder åbne afdelinger i tilknytning til en sikret eller delvis lukket døgninstitution. Der er således skærpede materielle betingelser for anbringelse på henholdsvis delvis lukket, sikret og særligt sikret afdeling/døgninstitution, samt særlige retssikkerhedsmæssige proceskrav, herunder bl.a. krav om, at afgørelsen skal træffes af kommunens børn og unge-udvalg. Det er begrundet i, at der på de pågældende institutionstyper/afdelinger er videre adgang til foretage indgreb i de anbragte børn og unges selvbestemmelsesret end på åbne døgninstitutioner.

I lyset heraf og på foreliggende grundlag finder ministeriet ikke, at den foreslåede adgang til anvendelse af tv-overvågning bør omfatte fællesarealer på åbne afdelinger eller institutioner.

Ministeriet henviser herudover til Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser, hvor der bl.a. fremgår følgende:

"Der igangsættes en kortlægning af indsatsen over for unge, der har begået kriminalitet og er anbragt på åbne døgninstitutioner. ... Sideløbende med kortlægningen foretages en vurdering af, om det vil være hensigtsmæssigt at skabe mulighed for, at åbne institutioner efter ansøgning til Socialtilsynet – og efter en konkret vurdering – kan få adgang til at anvende f.eks. døralarmer eller andet sikkerhedsudstyr. Formålet skal være at passe på den enkelte unge. Arbejdet forventes færdiggjort i 2019 og vil blive forelagt aftalepartierne med henblik på drøftelse."

6.3. Forholdet til Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Datatilsynet anfører, at det skal være klart, hvem der anses for dataansvarlig for behandling af personoplysninger, der finder sted som følge af tv-overvågningen. **Socialtilsyn Midt** anfører, at der bør indføres krav til, hvem der har adgang til optagelserne – f.eks. udelukkende lederen.

Datatilsynet bemærker, at det ikke er klart, hvad der præcist menes med indendørs fællesarealer. **Datatilsynet** henstiller til, at det gøres klart, hvilke arealer der forventes omfattet af kravet om tv-overvågning, da der er tale om indgribende foranstaltning.

Datatilsynet anfører, at det ikke kan udelukkes, at der i forbindelse med tv-overvågningen vil ske behandling af oplysninger om strafbare forhold og følsomme personoplysninger. **Datatilsynet** henstiller til, at det skal vurderes, hvorvidt tv-overvågningen kan finde sted med hjemmel i henholdsvis databeskyttelseslovens § 8 og databeskyttelsesforordningens artikel 9. **Datatilsynet** bemærker i den forbindelse, at såfremt Børne- og Socialministeriet finder, at der ikke er et behandlingsgrundlag til disse andre typer af personoplysninger, vil tv-overvågningen umiddelbart være i strid med databeskyttelsesforordningen, da det ikke ses at kunne udelukke, at der vil blive behandlet følsomme personlige oplysninger.

Datatilsynet anfører, at tv-overvågning døgnet rundt på de angivne institutioner må anses for en indgribende foranstaltning, og at Børne- og Socialministeriet nærmere overvejer iagttagelsen af artikel 5, herunder særligt artikel 5, stk. 1, litra c, hvorefter personoplysninger skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles.

Datatilsynet bemærker, at den dataansvarlige har en oplysningspligt over for de registrerede, der behandles personoplysninger om, hvis oplysningerne ikke er indsamlet hos den registrerede selv. **Datatilsynet** bemærker yderligere, at oplysningspligten uanset skiltningskravet finder anvendelse som følge af § 3 b og i medfør af § 3 a i lov om tv-overvågning. **Datatilsynet** bemærker endelig, at oplysningspligten som udgangspunkt skal iagttages i forhold til alle personer, der behandles oplysninger om, herunder også de anbragte børn og unge og eventuelt besøgende. **Danske Regioner** vurderer, at lovændringen kan give udfordringer i forhold til databeskyttelsesloven særligt i forhold til øvrige personer, der måtte have adgang til fællesarealerne, eksempelvis læger, kommunale sagsbehandlere, tilsynsmedarbejdere mv., og i sådanne tilfælde vil driftsherterne som dataansvarlig skulle opfylde oplysningspligten.

Datatilsynet anfører, at der skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet i forbindelse med den foreslåede § 16 a, stk. 2, om at Børne- og Socialministeriet efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for anvendelse af tv-overvågning.

Rigspolitiet bemærker, at der i lovforslagets bemærkninger bør henvises til, at fra det punkt, hvor personoplysninger er videregivet til politiet til brug for politiets efterforskning, vil lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger finde anvendelse, men således kun for politiets behandling af personoplysninger.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at lovbemærkningerne er præciseret i overensstemmelse med særligt Datatilsynets høringssvar. Således er det præciseret, at det er den regionale eller kommunale driftsherre af institutionerne, der i medfør af reglerne i databeskyttelsesforordningen er dataansvarlig for behandling af personoplysninger, der finder sted som følge af tv-overvågningen, og som dermed er ansvarlig for iagttagelsen af de registreredes rettigheder.

Det er ligeledes præciseret, at der ved indendørs fællesarealer forstås indendørs fælles områder, hvor de anbragte børn og unge i almindelighed vil tage ophold, herunder f.eks. tv-stue og køkken. Fælles toiletter, omklædningsrum mv. er ikke omfattet af pligten til tv-overvågning.

Det er endvidere præciseret, at det, såfremt der helt undtagelsesvist skulle ske behandling af følsomme personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, vurderes, at behandlingen på baggrund af formålet med overvågningen – at forebygge kriminalitet og øge sikkerheden på institutionerne – er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Det vurderes endvidere, at afgrænsningen af indendørs fællesområder, som bl.a. ikke omfatter toiletter, omklædningsrum mv., sikrer, at tv-overvågningen

står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Tilsvarende er det præciseret, at det i det omfang, at der vil ske behandling af oplysninger om strafbare forhold, som reguleret i databeskyttelseslovens § 8, vurderes, at det vil være nødvendigt for at kunne politianmelde de begåede strafbare forhold, jf. forslaget § 2, nr. 15, og politiets behandling heraf i medfør af retshåndhævernes myndigheders behandling af personoplysninger.

Endvidere er det præciseret, at den foreslåede bestemmelse kan indføres inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 5, herunder stk. 1, litra c, hvorefter personoplysninger skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles.

Videre er det præciseret, at meddelelse om tv-overvågning efter databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1 og 2, jf. § 3 b i lov om tv-overvågning også vil skulle gives til de børn og unge, der er anbragt på institutionen eller afdelingen. Såfremt udefrakommende psykologer, læger og andre fagpersoner i forbindelse med udredning eller behandling af de anbragte børn og unge, har deres gang på den del af institutionerne, der er tv-overvåget, må det antages at disse fagpersoner også skal orienteres. Tilsvarende gælder for besøgende til de anbragte børn og unge samt kommunale sagsbehandlere, tilsynsmedarbejdere m.fl.

Det bemærkes, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte nærmere regler for anvendelse af tv-overvågning er udgået af forslaget.

Endelig er det præciseret, at lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger finder anvendelse for politiets behandling af personoplysninger videregivet til dem til brug for deres efterforskning.

7. Døralarmer til værelserne på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner (§ 16 b i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

7.1. Opsætning og anvendelse af døralarmer

Dansk Socialrådgiverforening anerkender den indholdsmæssige pointe i døralarmer, da nogle unge erfaringsmæssigt er bange for, at andre unge trænger ind til dem om natten for at chikanere dem eller begå overgreb.

KL ser positivt på, at der indføres mulighed for at anvende døralarmer. KL ser frem til, at, børne- og socialministeren efter forhandling med justitsministeren fastsætter standarder for anvendelsen af døralarmer. **KL** bemærker i den forbindelse, at det er vigtigt, at det tydeliggøres for både barnet, den unge og for institutionen, hvornår man kan benytte døralarmer af hensyn til sikkerheden og orden på institutionen.

Socialtilsyn Nord finder det uklart, hvorfor døralarmer skal sættes op, når der ikke er krav om, at de skal udnyttes. Socialtilsyn Nord anbefaler, at fællesstandarder for døralarmer fastsættes hurtigst muligt, så socialtilsynet kan føre tilsynet.

Børne- og Socialministeriet oplyser, at bestemmelsen er blevet justeret, så det af stk. 2 i den foreslåede § 16 b i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, fremgår, at lederen og dennes stedfortræder på delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger efter § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service, skal beslutte, at der skal ske anvendelse af døralarm efter stk. 1, når det er nødvendigt for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages. Efter den foreslåedes stk. 3 kan børne- og socialministeren efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om anvendelse af døralarmer.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at det er hensigten at benytte bemyndigelsesbestemmelsen til at fastsætte fælles minimumsstandarder for, i hvilke situationer det vil være relevant at anvende døralarmer. Fællesstandarderne vil blive udarbejdet i et samarbejde mellem de delvis lukkede og sikrede institutioner, ungekriminalforsorgen og Socialstyrelsen. Det skal sikre en ensartet praksis for brug af døralarmer på tværs af institutionstyperne. Endvidere vil overholdelse af fællesstandarderne indgå i Socialtilsynets løbende tilsyn med institutionerne og deres anvendelse af reglerne i lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge.

Børne- og Socialministeriet bemærker i forlængelse heraf, at de ovenfor beskrevne nærmere regler om anvendelse af døralarmer, der skal fastsættes på bekendtgørelsesniveau, ventes at træde i kraft samtidig med lovforslaget, forudsat at bemyndigelsesbestemmelsen vedtages.

Børnerådet, Børns Vilkår, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Red Barnet, Socialpædagogerne og TABUKA finder pligten til at opsætte døralarmer problematisk. **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** bemærker, at der er tale om et alvorligt indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret. **Institut for Menneskerettigheder** bemærker, at indgrebet er ganske vidtgående af hensyn til retten til privatliv, værdighed og kropslig integritet. **Børnerådet og Red Barnet** anfører, at de rette pædagogiske kompetencer og normeringer gør døralarmer overflødige.

Børnerådet og Børns Vilkår bemærker, at døralarmer øger institutionernes lighed med fængsler. **Socialpædagogerne** anfører, at det som udgangspunkt skal være socialfaglig behandling, og ikke kontrolforanstaltninger, der skaber regulering. **FADD** bemærker, at der ikke er behov for døralarmer – og dermed yderligere magtbeføjelser – på de sikrede institutioner, da det vil skabe fængselslignende rammer.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at det er tydeliggjort i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at døralarmer skal anvendes under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Det indebærer bl.a., at indgrebet skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Indgrebet skal endvidere være så kortvarigt og skånsomt som muligt og må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats. Heraf følger også, at anvendelse af døralarmer ikke kan begrundes alene i hensynet til personalemæssige ressourcer på institutionen eller afdelingen. Ved anvendelse af døralarmer bør der løbende ske en vurdering af, om grundlaget for anvendelsen fortsat er til stede.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.8.7.4. 'Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen'.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at det bør overvejes, om foranstaltningen med døralarmer ud til fællesarealer kan erstatte muligheden for aflåsning af døre om natten. **Socialtilsyn Nord** bemærker yderligere, at der mangler en tydelig tilkendegivelse af hvornår, det er tilstrækkeligt at benytte døralarmer om natten, og hvornår Socialtilsynet skal give tilladelse til aflåsning af dørene.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at lovforslaget ikke medfører ændringer i reglerne om tilladelse til aflåsning af døre om natten på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger. Ministeriet bemærker herudover, at indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge altid skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, herunder bl.a. mindsteindgrebsprincippet.

7.2. Særligt om åbne afdelinger

FADD anerkender, at der kan være et behov for døralarmer på delvis sikrede og åbne afdelinger i tilknytning til sikrede institutioner. **Lars Emil Andersen** anbefaler, at åbne afdelinger i fysisk tilknytning til delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner også omfattes af lovforslagets bestemmelse om døralarmer, da anvendelse af døralarmer ellers i praksis ikke vil kunne lade sig gøre på 4 ud af 5 delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC. **Lars Emil Andersen** bemærker, at samme problemstilling gælder døgninstitutionerne Nexus, Skodsborg, Bakkegården.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at der ved anbringelse på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner samt delvis lukkede og særligt sikrede afdelinger, jf. § 66, stk. 1, nr. 6 i lov om social service, er tale om et væsentligt andet anbringelsesgrundlag end ved anbringelse på åbne døgninstitutioner og afdelinger, herunder åbne afdelinger i tilknytning til en sikret eller delvis lukket døgninstitution. Der er således skærpede materielle betingelser for anbringelse på henholdsvis delvis lukket, sikret og særligt sikret afdeling/døgninstitution, samt særlige retssikkerhedsmæssige proceskrav, herunder bl.a. krav om, at afgørelsen skal træffes af kommunens børn og unge-udvalg. Det er begrundet i, at der på de pågældende institutionstyper/afdelinger er videre adgang til foretage indgreb i de anbragte børn og unges selvbestemmelsesret end på åbne døgninstitutioner.

Ministeriet henviser herudover til Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser, hvor der bl.a. fremgår følgende:

”Der igangsættes en kortlægning af indsatsen over for unge, der har begået kriminalitet og er anbragt på åbne døgninstitutioner. ... Sideløbende med kortlægningen foretages en vurdering af, om det vil være hensigtsmæssigt at skabe mulighed for, at åbne institutioner efter ansøgning til Socialtilsynet – og efter en konkret vurdering – kan få adgang til at anvende f.eks. døralarmer eller andet sikkerhedsudstyr. Formålet skal være at passe på den enkelte unge. Arbejdet forventes færdiggjort i 2019 og vil blive forelagt aftalepartierne med henblik på drøftelse.”

8. Adgang til kropsvisitation og gennemsøgning af tøj på sikrede institutioner (§ 16 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, Det Kriminalpræventive Råd, Forsete, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Red Barnet og Socialpædagogerne anfører, at der er tale om et alvorligt og unødvendigt indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret og personlige frihed ved kropsvisitering uden tøj.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater henviser til, at den slags indgreb over for voksne personer er detaljeret reguleret i retsplejeloven, og finder det bekymrende, at børn ned til 10 år ikke skal have samme retssikkerhed, som man tilbyder en voksen i en straffesag.

Socialpædagogerne bemærker, at flere børn og unge, der er anbragt på en sikret døgninstitution, har oplevet overgreb. **Socialpædagogerne** finder, at kropsvisitering for denne gruppe vil kunne opleves som et overgreb. Tiltaget kan endvidere forstærke oplevelsen af manglede mistillid og tiltro til voksne. **Det Kriminalpræventive Råd** anfører, at det er ydmygende og grænseoverskridende for den unge. **Forsete og Dansk Socialrådgiverforening** bemærker, at øget adgang til kropsvisitering gør institutionerne fængselslignende. **Børns Vilkår, Danske Regioner og Institut for Menneskerettigheder** henviser til Magtanvendelsesudvalgets anbefalinger vedrørende anvendelse af tekniske og elektroniske løsninger.

Institut for Menneskerettigheder finder kropsvisitation uden tøj som et uproportionalt indgreb, og anbefaler at denne bestemmelse udgår. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, såfremt bestemmelsen beholdes, at der i loven fastsættes en afgrænset personkreds, som skal have bemyndigelse til at foretage det intensive indgreb.

Danske Regioner anbefaler, at der angives klare rammer for, i hvilke situationer undersøgelser uden tøj kan bringes i anvendelse.

Børnerådet, Det Kriminalpræventive Råd og Red Barnet bemærker, at en kropsvisitation ikke er nødvendig, hvis barnet eller den unge har taget sit tøj af.

Socialtilsyn Midt kan ikke tilslutte sig muligheden for kropsvisitation med fuld afklædning og henviser til forbuddet mod ydmygende eller nedværdigende behandling, jf. § 7, stk. 4, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Socialtilsyn Midt finder, at det i stedet bør overvejes, om det er tilstrækkeligt at indføre hjemmel til afklædning med forbud mod, at underbeklædning tages af. Socialtilsyn Midt anbefaler yderligere, at såfremt bestemmelsen beholdes, må kropsvisitationen udelukkende foretages af personer af samme køn og i et lukket rum. Socialtilsyn Midt anbefaler endelig, at ordlyden konkretiseres til ”mundhule samt øvrige kropsåbninger”, og at det konkretiseres, hvad der forstås ved nødvendig fagkyndig ekspertise ved muligheden for at anvende privat hundefører med den fornødne fagkyndige ekspertise.

Dansk Socialrådgiverforening finder det bekymrende, at skemaet til indberetning af kropsvisitering optimeres, så man i højere grad kan klare sig med afkrydsning.

FADD bemærker, at kropsvisitering bør være en politiopgave.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge altid skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb, jf. § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

I lyset af høringssvarene fra Institut for Menneskerettigheder, Børnerådet, Advokatrådet, Det Kriminalpræventive Råd, Socialtilsyn Midt, Red Barnet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Danske Regioner, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, Forsete, Danske Regioner, FADD og Socialpædagogerne er bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 13, uddybet, så det tydeligt fremgår, at den foreslåede adgang til kropsvisitation på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger for børn og unge skal administreres under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, jf. § 7 lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Det er således udfoldet i de specielle bemærkninger, at undersøgelsen skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, herunder undersøgelse af person gennem klap uden på tøjet efter den foreslåede § 16, stk. 4, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge – som er en præcisering af den allerede eksisterende adgang til undersøgelse af et anbragt barn eller en anbragt ungs person eller opholdsrum – skal disse anvendes. Undersøgelsen skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den ungs personlige integritet. Der skal endvidere tages hensyn til andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe. Fiksering og ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt.

Det er endvidere tydeliggjort, at det altid vil bero på en konkret og individuel vurdering, om det er nødvendigt at foretage en undersøgelse af et anbragt

barns eller en anbragt ungs person, og i givet fald hvilken form for undersøgelse det vil være proportionelt at gennemføre i det enkelte tilfælde. Såfremt det er muligt at foretage undersøgelse af person med tekniske eller elektroniske hjælpemidler, der er mindre indgribende, vil dette være muligt inden for de gældende regler. Det kan f.eks. være ved brug af en metaldetektor, scannere og lignende. Det vil i så fald ikke være nødvendigt med fuld afklædning. Klæder barnet eller den unge sig af, så kroppens overflader er fuldt synlige, vil det tilsvarende som udgangspunkt ikke være nødvendigt med berøring af kroppen for at lokalisere eventuelle genstande.

Efter de gældende regler i § 16, stk. 3, i bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge som forudsættes opretholdt, skal der altid deltage mindst 2 ansatte ved undersøgelsen af barnet eller den unges person. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan undersøgelsen dog gennemføres af en enkelt ansat. Der må ikke være andre børn og unge til stede under undersøgelsen af barnet eller den unges person. Undersøgelsen af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse på sin person, må kun undtagesvist foretages og overværes af personer af et andet køn end barnet eller den unge.

I lyset af særligt Socialpædagogernes høringssvar er det endvidere tydeliggjort i bemærkningerne, at det er væsentligt, at der ved vurdering af, om der er grundlag for at foretage en undersøgelse, og hvordan den i givet fald bør gennemføres, tages særligt hensyn til bl.a. børn og unge, der har været udsat for vold eller seksuelle overgreb under opvæksten, og for hvem afklædning og berøring kan opleves særligt voldsomt. Er det nødvendigt med fuld afklædning og/eller eventuel berøring af kroppens overflader, bør der i lyset af indgrebets karakter altid deltage to ansatte af samme køn af hensyn til omsorgen for barnet eller den unge og af hensyn til retssikkerheden for barnet eller den unge og de ansatte.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.7.4. "Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen".

KL og Aarhus Kommune anerkender, at det kan være nødvendigt at foretage en kropsvisitering eller bede barnet eller den unge om at tage sit tøj af for at styrke indsatsen mod indsmugling af våben og euforiserende stoffer på sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger. **KL og Aarhus Kommune** anbefaler, at der formuleres tydelige retningslinjer, der angiver, hvordan den udvidede mulighed for undersøgelse skal gennemføres med henblik på at forebygge, at barnet eller den unge har en oplevelse af at blive krænket.

Børne- og Socialministeriet bemærker, at vejledningen om voksenansvar for anbragte børn og unge vil blive revideret på baggrund af lovforslaget, herunder også vedrørende den foreslåede adgang til kropsvisitation og gennemsøgning af tøj på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger. Den reviderede vejledning ventes at foreligge medio 2019.

9. Begrænsning af adgang til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner (§ 15 a i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

9.1. Begrænsning i adgang til ekstern kommunikation

KL, SSP-samrådet og Aarhus Kommune finder det positivt at udvide reglerne for kontrol med telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation, der f.eks. kan bruges til at begå kriminalitet, rømning mv. **Aarhus Kommune** anfører dog, at udvidelsen ikke bør omfatte alle børn og unge og ser gerne, at anbringelsesstedet i stedet kan søge om tilladelse til i en kortere periode at kunne tage mobilen fra et barn eller en ung. **KL** anbefaler, at det skal udfoldes i en vejledning, hvordan muligheden tænkes anvendt, og at der skal være proportionalitet mellem kontrol og kommunikation.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder, at begrænsning af ekstern kommunikation er indgribende i den personlige frihed og selvbestemmelsesret.

Det Kriminalpræventive Råd udtrykker bekymring for, at adgangen til ekstern kommunikation begrænses, da kontakten til familie og venner og privatliv kan være afgørende for at komme igennem en svær periode.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at indgrebet er ganske vidtgående af hensyn til retten til privatliv, værdighed og kropslig integritet.

Forsete bemærker, at begrænsningen i ekstern kommunikation gør institutionerne fængselslignende.

Børnerådet anfører, at der er forskel på institutionerne og har kendskab til, at man i dag på de sikrede institutioner anvender børn og unge-udvalgets afgørelse om telefonkontrol pga. særlige hensyn på sikrede institutioner.

Børnerådet og Red Barnet anfører, at anbragte børn og unge som udgangspunkt (og ikke undtagelsesvist) bør have mulighed for at tale privat med forældre og netværk og til at udtrykke sig frit, uden at andre beboere eller personer overhører samtalen.

Børnerådet og Red Barnet bemærker, at begrænsningen af adgangen til ekstern kommunikation kan sidestilles med telefonkontrol, da fællesrummet, hvori opkald foretages, er videoovervåget. Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne for brev- og telefonkontrol i så fald omgås. **Børnerådet** finder på den baggrund, at den foreslåede bestemmelse bør ændres.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at det på baggrund af høringssvar fra bl.a. Børnerådet og Red Barnet er tydeliggjort i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at der ved fastsættelse af regler i husorden om tidspunkter og lokaliteter for ekstern kommunikation efter den foreslåede bestemmelse skal tages højde for, at børn og unge, som ikke er underlagt kommunikationskontrol efter §§ 15, 18 eller 19, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, skal have adgang til at føre telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation, uden at kommunikationen påhøres eller overvåges af personalet eller andre anbragte børn og unge.

Det er ligeledes præciseret, at der skal tages højde for, at børn og unge, der er underlagt kontrol med eller indgreb i kommunikationen efter §§ 15, 18 eller 19 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, skal have adgang til at føre ukontrollerede telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation med offentlige myndigheder, advokat eller forsvarer mv. i overensstemmelse med de undtagelser, der fremgår af de relevante bestemmelser. Alle anbragte børn og unge skal fortsat have mulighed for at henvende sig anonymt til det socialtilsyn, som fører driftsorienteret tilsyn med anbringelsesstedet, jf. § 11, stk. 1, i lov om socialtilsyn.

I lyset af ovenstående er det i bemærkningerne til bestemmelsen præciseret, at der ved nærmere afgrænsede områder på institutionen forstås, at et barn eller en ung vil kunne henvises til at foretage telefonsamtaler og lignende i et bestemt fællesrum, i et aflukket lokale, eget værelse, på et kontor eller lignende. Det er endvidere præciseret, at der ved bestemte tidsrum forstås, at et barn eller en ung vil kunne henvises til at foretage telefonsamtaler og lignende inden for fastsatte og som udgangspunkt daglige tidsrum.

Det er endvidere tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at reglerne i husordenen altid skal være båret af saglige hensyn og ikke må udgøre en uforholdsmæssig begrænsning i de anbragte børns og unges rettigheder. Der kan ikke fastsættes regler i husordenen, der helt afskærer de anbragte børns og

unges adgang til elektronisk kommunikation og medier, ligesom et anbringelsessted heller ikke kan indføre regler om, at breve til eller fra et barn eller en ung skal kontrolleres, eller at en ansat skal lytte med, når barnet eller den unge har kontakt med omverdenen.

Det ligeledes præciseret i bemærkningerne, at det forudsættes, at den foreslåede ordning administreres under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, jf. § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, herunder bl.a. proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet.

Endelig bemærker ministeriet, at det følger af den foreslåede stk. 3 og bemærkningerne hertil, at lederen eller dennes stedfortræder kan beslutte, at de fastsatte regler, der begrænser adgangen til ekstern kommunikation, kan fraviges for det enkelte barn eller unge, når særlige forhold taler for det, herunder hensynets til barnets tarv. Det kan f.eks. være, hvis et anbragt barn eller en ung vurderes at have særlig behov for hyppig kontakt med forældre eller øvrigt familie eller netværk under anbringelsen. Dette kan bl.a. være begrundet i barnets eller den unges støttebehov ved anbringelse, eller i pludseligt opståede begivenheder i barnets eller den unges liv under anbringelsen, f.eks. ved sygdom eller dødsfald i familien. I sådanne tilfælde kan reglerne fraviges f.eks. ved at give barnet eller den unge adgang til foretage opkald på andre tidspunkter eller lokaliteter ud over de generelt fastsatte.

Det er lederen eller dennes stedfortræder, der ud fra en konkret og individuel vurdering i det enkelte tilfælde og under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, jf. § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, vil kunne beslutte, at reglerne fraviges for et konkret barn eller en ung. Ved vurderingen skal bl.a. tages hensyn til barnets alder og modenhed samt fysiske og psykiske funktionsevne, jf. § 3, stk. 2, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.6.4. 'Forholdet til den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen'.

Dansk Socialrådgiverforening anbefaler, at det skal være op til den enkelte institution at fastsætte regler om begrænsning af kommunikation i sin husorden. **TABUKA** bemærker i den forbindelse, at det er uskik, at centrale myndigheder på den måde blander sig i det konkrete pædagogiske arbejde og ikke overlader det til det personale, der er kvalificeret til at udføre det.

Børne- og Socialministeriet henviser til ministeriets bemærkninger hertil ovenfor under afsnittet om husordener.

9.2. Håndhævelse

Danske Regioner og Lars Emil Andersen bemærker, at bestemmelsen forudsætter, at kommunikationsudstyret opbevares af personalet, når det ikke bruges. **Lars Emil Andersen** bemærker, at dette forudsætter, at udstyret afleveres til personalet og henleder opmærksomheden på, hvad personalets beføjelser er, når alle frivillige tiltag er afprøvet, i forhold til at sørge for, at kommunikationsudstyret kommer i institutionens besiddelse med henblik på midlertidig opbevaring.

Børne- og Socialministeriet oplyser, at det er præciseret i den foreslåede stk. 1, at reglerne om begrænsning i adgangen til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger skal fastsættes i den foreslåede lovpligtige husorden, jf. ovenfor. Det er endvidere på baggrund af høringsvar fra Danske Regioner og Lars Emil Andersen tilføjet et nyt stk. 2, der præciserer, at reglerne efter stk. 1 kan omfatte bestemmelser om, at de anbragte børn og unge skal aflevere egne mobiltelefoner og andet elektronisk kommunikationsudstyr til personalet, som kan opbevare det under anbringelsen. Bemærkningerne til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vedrørende krav til

indholdet af de foreslåede lovpligtige husordner er konsekvensrettet i lyset heraf.

Ovenstående skal sikre, at de foreslåede regler om begrænsning i adgangen til ekstern kommunikation vil kunne håndhæves med passende reaktioner træk i lommepengene og fysisk magt, når betingelserne herfor er opfyldt og under iagttagelse af de generelle regler for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter § 7 i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

10. Pligt til anmeldelse af personfarlig kriminalitet (§ 21 a i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge)

LFS tilslutter sig forslaget om pligt til at anmelde trusler og vold mv. **LFS** mener, at indførelse af en sådan pligt vil gøre politianmeldelse af vold og trusler mv. til noget, som ligger i tjenesten og ikke noget, som den enkelte institution eller medarbejder skal tage stilling til. **LFS** mener dog ikke, at ansvaret herfor bør overdrages til den enkelte medarbejder, men ser gerne, at ledelsen på institutionen i stedet bliver ansvarlig for at foretage anmeldelserne.

KL anbefaler, at pligten til at politianmelde ikke skal overlades til personalet i bred forstand, da det skaber usikkerhed om, hvem der reelt har en sådan pligt. **KL** bemærker i den forbindelse, at en politianmeldelse er et drastisk skridt og derfor bør ligge hos lederen af institutionen og ikke personalet i bred forstand.

Børnerådet, Børns Vilkår, FADD, Red Barnet og Socialpædagogerne anbefaler, at politianmeldelse af vold og trusler ikke skal være en pligt, men skal ske efter en konkret faglig vurdering i hver enkelt sag. Organisationerne påpeger, at det kan have overskuelige konsekvenser for børn helt ned til 10 år, og at politianmeldelser kan være konfliktoptrappende og skade relationsarbejdet.

Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at lovforslaget på baggrund af KL og LFS' høringssvar er ændret, så det nu fremgår af lovteksten, at det er lederen af en delvis lukket døgninstitution, delvis lukket afdeling på døgninstitution, sikret døgninstitution eller særligt sikret afdeling efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 6, eller dennes stedfortræder, der har pligt til at politianmelde personfarlig kriminalitet, der har fundet sted på institutionen. Forankring hos lederen eller dennes stedfortræder skal medvirke til at give ledelsen på institutionen et bedre overblik over omfanget af personfarlig kriminalitet begået på institutionen. Overblikket skal indgå i ledelsens løbende overvejelser om, hvorvidt der er iværksat de fornødne tiltag på institutionen i forhold til at sikre de anbragte børns og unges samt personalets sikkerhed og tryghed.

Det er samtidig præciseret i bemærkningerne til bestemmelsen, at der ved personfarlig kriminalitet i denne sammenhæng forstås overtrædelser (og forsøg på overtrædelse) af bestemmelser omfattet af straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme, kapitel 26 om forbrydelse mod den personlige frihed, § 119 om vold og trusler mod en person i offentlig tjeneste eller hverv, § 123 om vidnetrusler, § 180 om ildspåsættelse under skærpende omstændigheder, seksualforbrydelser omfattet af §§ 216-225, § 266 om trusler, § 281 om afpresning og § 288 om røveri.

11. Konsekvensrettelser som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Dansk Socialrådgiverforening bemærker, at det ikke er angivet, hvorvidt det er alle børn eller kun børn og unge, der hører under lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe beslutninger

hvis de foreløbige foranstaltninger ønskes opretholdt ud over 1 måned (side 69).

På baggrund af høringssvaret fra Dansk Socialrådgiverforening er ændringerne i § 76 i lov om social service og bemærkningerne til bestemmelsen søgt præciseret.

Endvidere bemærker Børne- og Socialministeriet, at Ungdomskriminalitetsnævnet alene kan træffe afgørelse om børn og unge omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Det vil sige børn og unge i alderen 10 til 17 år, der er mistænkt eller dømt for anden alvorlig kriminalitet og som samtidig har risikofaktorer, der gør dem særligt udsatte for at ende i den hårde kerne af unge kriminelle. Det betyder også, at den foreslåede orienteringspligt til Ungdomskriminalitetsnævnet, som angivet i § 75, stk. 6, i lov om social service alene omfatter de børn og unge, som er pålagt en straksreaktion eller er i et forbedringsforløb efter §§ 12-14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Foreløbige afgørelser, der omfatter nævnets målgruppe vil således i alle tilfælde skulle træffes af Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis de ønskes opretholdt ud over en måned.

Dansk Socialrådgiverforening anfører endvidere, at det svækker helheden i kommunens arbejde med børn og unge, at kommunen ikke længere er forpligtet til det brede, tværgående samarbejde via netværkssamrådene.

Hertil kan Børne- og Socialministeriet oplyse, at bestemmelsen om afholdelse af netværkssamråd som fastsat i § 57 c i lov om social service består uændret for de børn og unge, der ikke skal have deres sag behandlet af Ungdomskriminalitetsnævnet. Behandlingen af en sag i Ungdomskriminalitetsnævnet vil således træde i stedet for afholdelse af et netværkssamråd.

På baggrund af høringssvaret er det søgt tydeliggjort i lovforslaget, at hvis en sag, der er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, afvises fra behandling i nævnet efter § 42 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, så skal der afholdes et netværkssamråd. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen senest 7 dage efter modtagelsen af sagen fra Ungdomskriminalitetsnævnet skal indkalde den unge, forældremyndighedsindehaveren, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner til et netværkssamråd efter bestemmelsen i § 57 c, stk. 1.

KL anbefaler, at det præciseres i lovbemærkningerne, hvordan den ungefaglige undersøgelse kan indgå i behandlingen af en sag efter lov om social service. **KL** efterspørger i den forbindelse en præcisering af, om kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om en foranstaltning efter lov om social service uden at udarbejde en børnefaglig undersøgelse, men alene ud fra en ungefaglig undersøgelse. **KL** anbefaler, at der udarbejdes en vejledning til, hvordan man som myndighed/kommune skal forholde sig til de to typer undersøgelser.

Børne og Socialministeriet bemærker hertil, at de tilfælde, hvor en ungefaglig undersøgelse kan træde i stedet for en børnefaglig undersøgelse eksplicit er anført under de relevante bestemmelser i lovforslaget. Det fremgår således bl.a. af den foreslåede ændring af § 52, stk. 2, i lov om social service, at støtte efter § 52, stk. 3, i lov om social service eller § 54, stk. 3, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, kun kan iværksættes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50, eller en ungefaglig undersøgelse, jf. § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det er uklart, om børn og unge-udvalget kan dispensere fra socialtilsynets generelle godkendelse i forhold til lovforslagets § 1, nr. 19, om at børn og unge-udvalget kan dispensere fra aldersgrænsen på 12 år.

Børne og Socialministeriet bemærker hertil, at ministeriet med den foreslåede ændring af bestemmelsen, bemyndigelses til at give både børn og unge-udvalget adgang til at dispensere fra aldersgrænsen på 12 år i forbindelse med anbringelse af børn og unge på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner i særlige situationer. Der foreslås en tilsvarende bemyndigelsesbestemmelse for Ungdomskriminalitetsnævnet i forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Formålet er at sikre ens retsstilling, så børne- og socialministeren også får bemyndigelse til at give børn og unge-udvalget adgang til at dispensere fra aldersgrænsen på 12 år i forbindelse med anbringelse af børn og unge på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner i særlige situationer.

Der ændres derimod ikke på reglerne vedrørende socialtilsynets generelle godkendelse af et anbringelsessted, herunder hvilken målgruppe et givent anbringelsessted er godkendt til at modtage.

TABUKA anfører, at der ikke tages højde for børn og unge med veletablerede relationer til forældre, eventuelle søskende, slægtninge m.v. når § 68 d i lov om social service om tvangsadoption, i forlængelse af at en anbringelse ændres til også at omfatte anbringelse som led i et forbedringsforløb.

På baggrund af høringssvaret fra TABUKA er der foretaget præciseringer af ændringerne i § 68d, som omhandler sager om adoption uden samtykke.

Derudover kan Børne- og Socialministeriet oplyse, at ændringerne af bestemmelsen har til formål at fastslå, at bestemmelsen i § 68 d også skal anvendes i de tilfælde, hvor barnet eller den unge er underlagt et forbedringsforløb fastsat af Ungdomskriminalitetsnævnet efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Afgørelser om adoption uden samtykke vil også fremover skulle behandles af børn og unge-udvalget og Ankestyrelsen efter reglerne i lov om social service. Der foretages således i øvrigt ingen ændringer af gældende ret herunder af de betingelser, som skal være opfyldt for at træffe afgørelse om adoption uden samtykke.